

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 592 | ט"ו כסלו תשע"ג | 29.11.12 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kav-lahinuch.co.il | פקס. 03-7621113 | מו"ל ועורכת: סיגל בן-ארצי | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484

המנהלים על הטיולים; אנחנו לא בנק של משרד החינוך

"שר החינוך עשה על גבינו הון פוליטי", אומרים המנהלים בתגובה להתנהלות משרד החינוך בנוגע למימון הטיולים לבתי הספר בגיליון הקודם של קו לחינוך התפרסם מכתב של מנכ"לית משרד החינוך למנהלי בתי הספר העל יסודיים, שעניינו ההסדר התקציבי שהמשרד הגיע עם המנהלים בנוגע למימון הטיולים. מהמכתב עלה כי נפתרה בעיית תקצוב הטיולים. בעקבות הפרסום התברר כי משרד החינוך לא פתר את הבעיה למחצית מהתיכונים ולכל חטיבות הביניים. מתברר כי משרד החינוך הסכים להזרים עד חודש דצמבר תקציב רק לחטיבות העליונות באשכולות 5-10. שאר בתי הספר אמורים לקבל את המימון רק לאחר שיוזרם לרשויות בחודש מרץ 2013. גם לחטיבות העליונות באשכולות 5-10 ניתן רק 70% מהמימון. את 30% הנותרים צריכים בתי הספר לממן מכיסם. המנהלים זועמים על התנהלות משרד החינוך; "שר החינוך גזר על גבינו קופון פוליטי", חוזרת הטענה שוב ושוב. "כאשר השר הכריז על מימון הטיולים השנתיים לא הייתה התייחסות לעומק לפן התקציבי, וכך "גולגלה" הבעיה לפתחם של בתי הספר". המצב הנוכחי גורם לבתי ספר שמוציאים טיולים בתחילת השנה להיכנס לגרעון תקציבי. כדי לכסות אותו עליהם לבצע הסטות תקציביות מסעיף לסעיף – מה שמשרד החינוך אוסר לעשות. לגבי תקצוב הטיולים גם בהמשך השנה, אומר אחד המנהלים;

מרכז אדווה; תלמידות מסובסדות פחות מתלמידים בתקציבים ציבוריים לספורט

שיעור הנשים העוסקות בספורט תחרותי מעל לגיל 13 בישראל הוא 19%

בפעילות ספורט מקבלים יותר משאבים ציבוריים מאשר הנשים והנערות. בנוסף לתמיכה בפעילות הספורטיבית של אגודות הספורט, מועצת ההימורים מעניקה חסויות לארגונים ואירועי ספורט בסכום כולל של 87 מיליון ₪ לשנה, שמתוכו 80 מיליון ₪ מועברים לליגת העל בכדורגל גברים. סיקור תקשורתי מועט ביותר של ספורט נשים והעובדה שיש רק אחוז קטן של מאמנות, שדרניות, כתבות וחברות בהנהלות באיגודי ספורט, כל אלה מחזקים את התפיסות החברתיות הרואות בספורט עניין גברי. פרויקט אתנה, לקידום נשים בספורט, מנסה להתמודד עם הקושי בהגדלת מספר הנערות שעוסקות בספורט תחרותי על ידי שינוי תפיסות חברתיות אודות ספורט ונשיות. בישראל, נערות רבות בגיל ההתבגרות נרתעות מעיסוק בספורט תחרותי, כיוון שנתפש כ'לא נשי'. זאת בניגוד למחקרים רבים שמצביעים על כך שפעילות ספורטיבית תורמת לביטחון העצמי, לדימוי הגוף, לתקשורת הבינאישית ולפיתוח מיומנויות כמו מנהיגות, אחריות ועבודה בצוות (מחקרים של Sever, 2008; Bernstein & Galily, 2008; וברוביץ, 2012).

החל מהשנה, 2012, הפרויקט מקצה משאבים לנושא שינוי העמדות ביחס לנשיות הספורט. ניסיון מארצות אחרות מלמד, שהשקעה שוויונית יותר של משאבים בתחום הספורט לפי מגדר היא צעד מכריע להגדלת מספר הנשים העוסקות בספורט. בנוסף להקצאות שוויוניות יש צורך לקחת בחשבון חשיבה מגדרית בתכנון מדיניות הספורט, כך שהצרכים וההעדפות של נערות ונשים יבואו גם הם לידי ביטוי בעת קביעת הקריטריונים לזכאות לתמיכה ציבורית בספורט.

נייר עמדה של מרכז אדווה ופורום נשים לתקציב הוגן, שנכתב על ידי ולריה סייגלשיפר, בוחן את תקצוב הספורט מנקודת מבט מגדרית. הוא מצביע על כך שנערות ונשים נהנות הרבה פחות מנערים וגברים מהקצבות לאומיות ועירוניות לספורט.

בישראל, שיעור הנשים בקרב העוסקים בספורט תחרותי מעל גיל 13 הוא 19%. לנשים ייצוג נמוך גם בין המאמנים, פחות מ-8% ובקרב מקבלי החלטות בהנהלות ובאיגודי ספורט, 15%. זאת למרות ששיעורן במקצועות כגון שחייה והתעמלות הוא גבוה הרבה יותר: 44% בשחייה ו-82% בהתעמלות.

ניתוח ראשוני של סל הספורט, המממן את התמיכה באגודות הספורט ובפעילויות ספורט ברשות המקומית, מעלה כי תלמידות ונשים היוו כ-12% מהספורטאים שתוקצבו בשנת הפעילות 2010-2011. בנוסף, בשנת 2012 תלמידות ונשים היוו כ-12% מהספורטאים שתוקצבו בענפים הקבוצתיים (ענפי כדור) ו-34% מהספורטאים שתוקצבו בענפים האישיים על ידי מועצת ההימורים.

שני סוגי חסמים תורמים למצב זה: א. הקריטריונים לזכאות לתמיכה ב. תקציב החסויות.

התמיכה הציבורית בפעילות ספורט נעשית על פי מבחני תמיכה של משרד הספורט. שני הפרמטרים חשובים ביותר הם המדד הכמותי, כלומר – מספר הספורטאים, הנבחרות והליגות, ואהדת הענף בציבור – ה"רייטינג". לשניהם יחד משקל של 50% בשקלול הזכאות. הענקת המשקל הגבוה ביותר לפרמטרים אלה, תורמת לשימור המצב שבו הגברים והנערים המעורבים

מכללת סמינר הקיבוצים - מיזם "לומדים ברשת"

במבצע עמוד ענן פתחה מכללת סמינר הקיבוצים עבור תלמידי הדרום את האפשרות להיכנס לעמוד "לומדים ברשת" ולשמע הרצאות שהועברו על ידי מרצים וסטודנטים. בין היתר יכלו התלמידים להשתתף בשיעורי חשבון, שעת סיפור לכיתות א'-ג', שיעורי אנגלית לכיתות חטיבת הביניים, ושיעורי היסטוריה. בנוסף, הדף הכיל מספר קישורים לאתרים

מתנדבות בקו החם של המרכז להורות ומשפחה של סמינר הקיבוצים.

שמציעים למידה ברשת (בעיקר באמצעות סרטונים). לדברי פרופ' ציפי ליבמן, נשיאת מכללת סמינר הקיבוצים, המכללה רצתה להביע את הזדהותה עם תושבי הדרום, לכן החליטה להקים בהתראה קצרה תכנית לימודים חלופית, אליה יוכלו התלמידים להיכנס דרך אתר האינטרנט של סמינר הקיבוצים. המרכז להורות ומשפחה של מכללת סמינר הקיבוצים, המכשיר אנשי מקצוע להעצמת הורים וילדים במשפחה ובחברה, הפעיל במהלך עמוד ענן קו פתוח לתמיכה בהורים המתמודדים עם חרדות, לחצים ופחדים בקרב ילדיהם. המענה ניתן על ידי מומחים מקצועיים בתחום הדרכת הורים בשלוש שפות: עברית, רוסית ואמהרית.

אוניברסיטת חיפה ומכללת אורנים - מיזם "שגרירים ברשת"

אגודות הסטודנטים בכל רחבי הארץ הקימו חמ"ל הסברה בשיתוף עם משרד ההסברה. בחמ"לים היו סטודנטים דוברי שפות (כולל תוכניות להחלפת סטודנטים) וסטודנטים בעלי כישורים גרפיים למען ההסברה הישראלית בשפות השונות. אגודות הסטודנטים של מכללת אורנים ושל אוניברסיטת חיפה פועלות יחד בפרויקט שנקרא "שגרירים ברשת", שכלל אירוח של משפחות מהדרום בצפון הארץ, בעזרת פלטפורמה אינטרנטית. זאת בנוסף לאירוח 50 ילדים מאשדוד, שלנו באולם בקמפוס.

כדאי לדעת

■ כוכב קטן - חינוך והוראה אינם נעשים באופן מילולי בלבד. מראה בית הספר הוא בעל חשיבות רבה להקניית ערכים ובניית זהות בית ספרית. כוכב קטן לוקח פרויקט של עיצוב חזות בית הספר משלב הגדרת המטרות והצרכים עם צוות בית הספר, ומוביל את הפרויקט דרך פיתוח הרעיון, תכנון החלל, הריהוט והעזרים הנלווים, עד ליצור פרטי הנגרות הפיסול והגרפיקה בבית המלאכה של החברה, והתקנתם באתר. לפרטים נוספים, טל': 03-6498434

■ מוזיאון אדם ותכשיט - מוזיאון אדם ותכשיט, הנמצא בשדמות דבורה שליך התבור, הוא מוזיאון פעיל לאומנות. המוזיאון הוקם על ידי אורה טננבאום, בעקבות מסעה להכרת התפתחות האדם בתקופות שונות בארץ ישראל. במוזיאון תכניות לבתי ספר יסודיים ועל יסודיים, המשלבות למידת חקר ועבודה בקבוצות. תכני הלימוד מגוונים ומשתלבים בתכניות הלימוד בבתי הספר, בתחומים הנוגעים להוראת המקרא, לימודי ארץ ישראל,

היסטוריה, ארכיאולוגיה, גיאוגרפיה ואומנות. המוזיאון מקיים סדנאות, סיורים, ימי כיף, ימי גיבוש, סיורים חינוכיים, ימי עיון ועוד, למגוון קהלים כגון מורים, תיירים, גמלאים, תלמידים, סטודנטים, ילדים ועוד. לפרטים נוספים טל': 050-8484940

■ תיאטרון הבובות של אבישג - מופעי תיאטרון שמורכבים מסיפורים צבעוניים, עם בובות ואביזרים היוצאים מקופסא ובשיתוף קהל הילדים. מתאים לגילאי 3-9. ניתן לשלב את המופעים בגני ילדים ובכיתות היסוד וכן באירועים פרטיים, ימי הולדת, מתנ"סים ועוד. משך כל הצגה כחמישים דקות. בין ההצגות עתה, הצגה בתחום איכות הסביבה, "דג הקשת", "כשהנחש והעכבר נפגשו לראשונה" "הענק שמפחד מפרפרים" ועוד. לפרטים, אבישג, טל': 054-7773439

מדור פרסומי

הזכויות שלך צריכות בדיקה תקופתית אצל עיריית זהבי

האם הינכם מודעים לכל הזכויות להן הינכם זכאים? מה הן הזכויות המגיעות לכם ביציאה לפנסיה? לא תמיד אפשר לממש מחר את מה שמגיע לכם היום - אז למה לחכות? באווירה נינוחה

פגישה ושכרה בצידה

יעוץ מקצועי עדכני ודיסקרטי

הינכם מוזמנים:

- ליעוץ לקראת פרישה.
- ליעוץ בנושאי שנת שבתון.
- לבדיקה רגילה של רכיבי שכר וזכויות.
- ליעוץ בנושאי מחלות ו/או

עיקרי נושאי הייעוץ:

- פנסיה.
- כדאיות פרישה מעבודה.
- תכנון הקריירה.
- ייעוץ והכוונה בעזיבת מערכת החינוך.
- הדרכה וליווי במו"מ מול מעסיקים.
- פיצויי פיטורין.
- בדיקת השכר ומרכיביו.
- גמולים.

לשבתון יוצאים בראש שקט
09-9542108

יום פתוח
לאנשי מקצוע
02/12/12

מרכז טיפולי רב תחומי

מוזמנים ליום פתוח במרכז **2/12/12** गया בין השעות 09:00-21:00 במהלך היום יתקיימו סדנאות חווייתיות **ללא תשלום** בפסיכודרמה, פסיכותרפיה גופנית וטיפול בעזרת בעלי חיים. נשמח לראותכם! רחוב האומנות 12, א.ת. פולג, נתניה. www.gaya-center.co.il לרישום נא להתקשר: **09-8855246**

מיהו המורה המצויין? על ההבדלים שבין מורה מומחה למורה מנוסה

בכל בית ספר יש מורה אחד או שניים שנחשבים מצוינים. מחקרים שבדקו מיהו המורה המצויין התקשו להגיע להגדרה מוסכמת. עם זאת קיימת הסכמה שניתן להבחין בין מורה מומחה למורה מנוסה

מאת; פרופ' ג'ון האטי (J. Hatty)

משמעותיות לתהליך ההוראה ולמקד בהן את תשומת הלב. לצפות מראש תהליכים שיתרחשו בכיתותיהם. לזהות מאגר תרחישים נרחב יותר שהתלמידים יכולים לנצל לצורך פתרון בעיה, וכך להיות הרבה יותר נגישים ורגישים לתלמידיהם ולהישען פחות על מנגנוני בקרה בירוקרטיים.

גמישות ופעילות

מורים מומחים מרבים יותר לחקור ולהשיג מידע ממורים מנוסים. הם מתמקדים בזיהוי והתמודדות עם תפקודם של תלמידים ברמה פרטנית, בעוד שמורים מנוסים רואים אותה כמכלול. המומחים מתאימים את תהליכי ההוראה למצב בכיתה ומשתמשים במידע ובסיטואציות חדשות, ומשלבים בזריזות פרשנויות וייצוגים חדשים (Shulman, 1987). הגמישות היא הגורם העיקרי המבדיל בין מורים מומחים ומורים מנוסים.

מורים מומחים מיומנים יותר בצפייה מראש של בעיות ופתרון על ידי אלתור. כאשר הם ניצבים בפני קושי, הם מקדישים יותר זמן להבנתו. הם מסוגלים לפתור בעיה תוך בדיקת מידת הדיוק ופירוט ייצוגי הבעיה כשצצים אילוצים (Voss & Post, 1988) הם מסוגלים להשתמש טוב יותר במשוב ביחס לדרכי ההוראה שלהם. במחקר שבו השוּוּ בין מורים מומחים ומורים מתחילים מצאו (Livingston 1990-1 Borko) כי למרות שהמורים המומחים לא הכינו מערכי-שיעור כתובים, הם הצליחו לתאר אותם בקלות. אלה כללו רצף של רכיבים ותכנים, אך לא (המשך בעמ' 4)

בכל בית ספר יש מורה אחד או שניים שנחשבים למצוינים. אם תשאל כמה מנהלי בתי ספר מה מאפיין את המורים המצוינים בבית ספרם, תקבל מגוון רחב של תשובות. כל התשובות תהיינה רלבנטיות, אבל רובן לא יוכלו לסייע לשים את האצבע על התכונות המאפיינות מורה מצויין. באתר קרן טראמפ ישראל מופיע מחקר שערך פרופ' ג'ון האטי, שבחן את השאלה מזווית אחרת. מניתוח מחקרים רבים של פרקטיקום ההוראה, השווה פרופ' האטי בין מורה מנוסה למורה מומחה.

הנאה ואטרקטיביות

המחקר מראה כי אחד המאפיינים העיקריים של מורים מומחים הוא הייצוג המעמיק בנוגע להוראה ולמידה. אמנם, אין הבדל בין מורים מומחים ומורים מנוסים מבחינת 'כמות' הידע או הכרת אסטרטגיות הוראה, אך המורים המומחים נבדלים מהמנוסים באופן שבו הם מארגנים ומייצגים את הידע, ואף באופן שבו הם עושים בו שימוש. מסתבר כי מורים מומחים משלבים טוב יותר חומר חדש עם ידע קודם. הם מקשרים בין נושא השיעור לנושאים אחרים, ויוצרים שיעורים מקוריים על ידי שינויים ותוספות לתכנית המקורית, לפי צרכי התלמידים ויעדי הלמידה.

בעזרת ייצוגים וקישורים מעמיקים יותר, מורים מומחים מסוגלים ליצור קשר ספונטני בין נושאי השיעור והמתרחש בו ובין חוויות למידה קודמות של התלמידים. לזהות במהירות רצף של אירועים בכיתה, ולהבין כיצד הם משפיעים על הלמידה. לאתר סיטואציות

אומרים מאלי אצאת מפהי

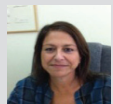
הזמנה למפגש מקוון, ללא תשלום, בנושא: "ימים מקוונים בבתי הספר"

ביום רביעי, כ"א בכסלו תשע"ג, 5 בדצמבר 2012, בין השעות 20:00-21:30, באמצעות המחשב, מרחוק, בסביבת Elluminate

במפגש יוצגו דוגמאות לימים מקוונים שנערכו במחוז הצפון. הפעילות המקוונת אפשרה לקיים עבודה משותפת בין בתי ספר במחוז, חימנה התנסות בלמידה מקוונת משמעותית ובלמידה מרחוק. בהמשך המפגש יוצג יום מקוון שהובילו מרצים וסטודנטים ממכללת לוינסקי בשיתוף עם מורי בית ספר. ביום זה 200 תלמידים לא הגיעו לבית הספר והתנסו בלמידה מקוונת מהבית. במפגש יועלו הסוגיות האלה: כיצד לארגן ולהוביל יום מקוון? כמה שונה ההוראה והלמידה ביום מקוון? מהו הערך המוסף ביום מקוון? יוצגו מודלים לשיתופי פעולה שונים בהכנת ימים מקוונים; תוצג התייחסות מערכת החינוך לימים מקוונים ולאי-הגעתם של התלמידים לבית הספר. דון גם בשיתופם ובמקומם של ההורים ביום המקוון.

ד"ר יעל קשתן | מרצה למדעים, מדריכה פדגוגית וראש התכנית להכשרת מורים לבית הספר העל-יסודי במכללת לוינסקי לחינוך

בהשתתפות:

ד"ר תמר שמיר | אחראית על השתלמויות בעלי התפקידים במסגרת התכנית הלאומית. מרצה באו"פ בהשתלמויות ובקורסים בנושא הטמעת תקשוב

נעמי שרוני | מדריכת תקשוב, חברה בצוות המוביל את הטמעת התקשוב במחוז הצפון שרון לגעד | מרכזת תחום הוראת שפה בשילוב התקשוב במחוז הצפון

פרטים נוספים והרשמה בכתובת: www.mofet.macam.ac.il/ole

נרשמים בלחיצה על שם המפגש ועל לחצן "להרשמה" (למטה). ממלאים פרטי "לקוח חדש" ולוחצים על "בצע הזמנה" (למטה).

ימים אחדים לפני המפגש מקבלים בדוא"ל תזכורת למפגש והנחיות כניסה אליו.

ההשתתפות במפגש אינה כרוכה בתשלום ומזכה בצבירת שעות לגמול השתלמות. הדיווח יעשה על בסיס השם שבו נכנסתם למפגש - אנה הקפידו על שם מלא ומדויק (בעברית או באנגלית).

צוות היחידה לסביבות הוראה ולמידה מקוונות במכון מופ"ת ole@macam.ac.il

מיהו המורה המצוין? על ההבדלים שבין מורה מומחה למורה מנוסה

(המשך מעמ' 3)

הם שואפים להניע את תלמידיהם להבנה מעמיקה של הנלמד. הם מסייעים לתלמידיהם להגיע לתחושה של מסוגלות, ומציבים אתגרים בהתאם ליכולותיהם. הם הופכים את התלמידים לשותפים לתהליך הלימוד ולהשגת היעדים. ברוב הכיתות הרגילות 80% מזמן השיעור מוקדש לדיבור של המורה. בכיתותיהם של מורים מומחים, זמן רב מוקדש לעיסוק של התלמידים במשימות מאתגרות.

אתגרים והישגים

השפעת המורים על הישגי התלמידים נחשבת לעתים קרובות כאבן הבוחן למומחיותם. גם תחושת המסוגלות, האחריות והנכונות להתמודד עם אתגרים הם תוצרים חשובים של עבודת המורה, אך השפעת המורים על ההישגים הלימודיים חשובה ביותר. עדיין לא התגלו דרכים מהימנות לעמוד על הקשר שבין ההישגים הללו ליכולות המורה. לימוד קודם של התלמידים מקשה על מדידת תרומתו של המורה להישגי התלמידים. אחת הדרכים לבדוק מהי תרומת המורה היא השוואת הישגי התלמידים בתחילת שנת הלימודים ובסופה, אך את הפער הנ"ל ניתן לייחס גם להשפעות כגון רקע משפחתי ואף להשפעתם של מורים אחרים. קיימת אבחנה בין למידת בסיס, שנועדה לקבל ציון 'עובר' ובין למידת עומק שקשורה בהבנה וביכולת לקשר ולהכניס מנוסים ומורים מומחים, נמצא כי בלמידת בסיס אין הבדל בין מורים מומחים מצליחים יותר.

כללו פירוט של זמנים או מספר מדויק של דוגמאות. אלה נקבעו תוך כדי השיעור, בהתבסס על שאלות התלמידים. כשנשאלו מה יתרחש בכיתה, המורים המומחים חזו במדויק אירועים בלתי מתוכננים, וגילו את המיומנויות הנדרשות למיקוד בנושא ובמטרות השיעור. הם השתמשו בתרומתם של התלמידים לדיונים רלוונטיים. הם גם מיומנים ביצירת אקלים מיטבי ללמידה, בכך שהם מגלים סובלנות לטעויות ומקבלים אותן בברכה. השתתפות פעילה היא נורמה בכיתתם.

מורים מומחים מתמודדים בהצלחה רבה יותר עם רב-ממדיות בכיתה משום שהם מיומנים באיתור דפוסים. הם מדגישים את הניסוח המילולי שלהם, בעוד שמורים מנוסים מדגישים מה המורה עושה ואומר לכיתה, ומורים מתחילים מקדישים יותר תשומת לב להתנהגות התלמידים.

החוקרים (Griffier 1985 ו- Housner) מצאו שמורים מומחים ומורים מנוסים נעזרים באותה כמות ואיכות של נתונים כאשר הם מתכננים את תהליכי ההוראה שלהם. המומחים לוקחים בחשבון מידע נוסף לגבי יכולות ורקע של תלמידיהם, וכן לגבי המרחב שבו ילמדו. מורים מומחים יודעים לִצְפּוֹת הפרעות ולמנוע אותן מראש, בעוד שאחרים מטפלים בתיקון שלאחר מעשה (Cellier et al, 1977).

רגישות ועומק

כיוון שהם נגישים ורגישים יותר לתלמידיהם, מורים מומחים מבחינים יותר כשתלמידיהם אינם מבינים את הנלמד או כשהם מאבדים עניין. הם מסוגלים לנהל מעקב אחר אירועים, לפרשם ולהפיק מהם תובנות רבות יותר. המעקב שהם מנהלים אחר התקדמות הלמידה של כל אחד מתלמידיהם מאפשר להם לתת משוב ממוקד ומועיל. הם משתמשים במשוב ומיומנים יותר בבחירת אסטרטגיות למידה המתאימות לתלמידיהם ובשינוי שלהן לפי הצורך.

המורים המומחים מפגינים יותר כבוד לתלמידיהם ומפגינים אכפתיות ומחויבות כלפיהם. הודות לכך, הם מסוגלים לזהות חסמים ולאתר פתרונות.

מורים מומחים מגלים מעורבות ומחויבות כלפי תלמידיהם ואינם מנסים 'לשלוט במצב'. מורים מנוסים נוטים לשמור על מרחק וריחוק פסיכולוגי גדול יותר בינם לבין תלמידיהם. ברלינר (1988) גרס כי תחושת האחריות של מורים מומחים משפיעה אף היא על תחושת המעורבות הרגשית שלהם.

מורים מומחים אינם רואים בהישגים לימודיים את היעד הבלעדי.

חוזר מנכ"ל חדש מסדיר את העסקת מורי אופק חדש בחטיבות הביניים

לאחרונה יצא חוזר מנכ"ל חדש של משרד החינוך, המסדיר את נושא העסקת המורים עובדי הבעלויות בחטיבות הביניים בהתאם לרפורמת אופק חדש. איגוד המנהלים העל יסודיים בארגון המורים קורא למנהלי בתי הספר להעביר את החוזר לבעלויות על בתי הספר לביצוע מיד, כדי לאפשר תשלום משכורות למורי אופק חדש עובדי הבעלות.

מחנכים - השנה לא תעבדו קשה

ערכת העבודה והעיצוב המושלמת לנושא המרכז השנתי "ציר הזמן" מנהיגי ישראל לדורותיהם

בערכה הכל מוכן לעבודת התלמידים ולעיצוב לוח הנושא. רק תבחרו על איזה מנהיג ללמד.

ערכת העבודה והעיצוב כוללת:

בד מודפס - לתלייה במרחב הציבורי בבית הספר.

10 פוסטרים - ללוח הנושא בכיתות.

CD - סרטוני המחשה ומצגות עבודה למורה ולתלמיד.

פרטים באתר אדיוגרף:

www.edugraf.co.il/manhigim.htm

כתבו בגוגל חיפוש (בעברית):

"ציר הזמן מנהיגי ישראל לדורותיהם"

טלפון לפרטים: דבורה 050-7445635 / 077-5749042

בין מחקר לקבלת החלטות בחינוך

היזמה למחקר יישומי בחינוך

יום חמישי כ"ט בכסלו תשע"ג, ה' חנוכה, 13.12.2012
אולם זוננפלד, אוניברסיטת בן גוריון בנגב

משרד החינוך
לשכת המדען הראשי

14:30-13:15 מחקר על מוטיבציה להוראה פרופ' עלית אולשטיין האוניברסיטה העברית בירושלים	10:00-09:30 הרשמה וקבלת פנים
13:15-12:30 המטרות שמורים שואפים להשיג, חשיבותן והשפעותיהן פרופ' רות בטלר האוניברסיטה העברית בירושלים	11:00-10:00 מושב פתיחה ד"ר צילה וייס משרד החינוך
12:30-11:30 ד"ר ליאת לבונטין המרכז הבינתחומי הרצליה	10:00-09:30 ברכות פרופ' משה יוסטמן ועדת ההיגוי של היזמה
11:30-10:30 פרופ' משה זיידנר אוניברסיטת חיפה	09:30-08:30 תגובות פרופ' יאיר נוימן אוניברסיטת בן גוריון בנגב
10:30-09:30 ד"ר שרה זילברשטרום משרד החינוך	08:30-07:30 הרצאה פרקטיקה ומדיניות מוכוונות ראיות: נעשה ונשמע? נשמע ונעשה?
15:30-14:30 משולחנו של המדען הראשי פרופ' זמירה מברך אוניברסיטת בר אילן	07:30-06:30 תגובה פרופ' רמי בנבנישתי אוניברסיטת בר אילן
14:30-13:30 מדיניות קולות קוראים פרופ' זכריה מדר משרד החינוך	06:30-05:30 הרצאה על קשרים הדדיים בין מחקר למעשה בחינוך לשיפור המדיניות וההוראה
13:30-12:30 סוגיות במתן אישורים לכניסה לבתי ספר לצורך מחקר גב' רנה אוסיון משרד החינוך	05:30-04:30 הרצאה What is known about how we can maximise research use in policy and practice in education Prof. Judy Sebba
16:30-15:30 מערכת החינוך במגזרים הערבי, הבדואי והדרוזי מר עבדאללה ח'טיב משרד החינוך	04:30-03:30 תגובות פרופ' ג'ודי סבה אוניברסיטת אוקספורד
15:30-14:30 התמדה ונשירה ממערכת החינוך במגזרים הערבי, הבדואי והדרוזי פרופ' ברברה פרסקו המכללה האקדמית בית ברל	03:30-02:30 הרצאה הרשות הארצית למדידה וההערכה בחינוך פרופ' מרים בן-פרץ אוניברסיטת חיפה
14:30-13:30 פרופ' חאלד אבו עסבה המכללה האקדמית בית ברל	02:30-01:30 תגובות הפסקת צהריים יוגש כיבוד קל
13:30-12:30 פרופ' פאדיה נאסר-אבו אלהיג'א אוניברסיטת תל אביב	
12:30-11:30 מר עלי אלקרינאוי משרד החינוך	
16:45-16:00 קפה ושתיה קלה לדרך	

ההשתתפות אינה כרוכה בתשלום אך מותנית בהרשמה מראש, עד ליום ראשון 2.12.2012
ניתן להירשם באתר היזמה education.academy.ac.il, בדוא"ל hayozma.ed@academy.ac.il

או בטלפון 02-6221582

מעודכן ליום ד' בכסלו, 18.11.2012 וכפוף לשינויים של הרגע האחרון.

ESET ישראל חוברת לפרויקט "מחשב לכל ילד"

ההזדמנויות לילדים ממשפחות מעוטות אמצעים, באמצעות הענקת מחשב לילדים אלה. הפרויקט פועל בחסות משרד ראש הממשלה ובהשתתפות הרשויות המקומיות, ומקדם סגירת פערים בחינוך. עד היום העניק "מחשב לכל ילד" ערכות מחשב לכ-53 אלף משפחות, הכוללות מחשב חדיש, סל תוכנות ולומדות, חיבור לאינטרנט, 45 שעות הדרכה במיומנויות השימוש במחשב, שירותי תמיכה טכנית ואחריות לשלוש שנים. התורמים המרכזיים של הפרויקט הם מיקרוסופט ישראל, שתורמת את כל תוכנות המחשבים לפרויקט משנת 1996, וקרן אדמונד ג'יי ספרא.

הנציגה הבלעדית בישראל של חברת ESET העולמית חברה למיזם הפילנתרופי "מחשב לכל ילד". במסגרת הפעילות המשותפת תתרום ESET ישראל 15 אלף רישיונות לשלוש שנים לתוכנת האנטי-וירוס NOD32, שיותקנו על המחשבים הנתרמים במסגרת התכנית. בנוסף לתרומת תוכנות האנטי-וירוס, חברת ESET ישראל תיקח חלק פעיל בהדרכת המשפחות המשתתפות בפרויקט, כחלק משעות ההדרכה שמקבלת כל משפחה יחד עם חבילת המחשוב. ההדרכה תעסוק בסכנות שברשת האינטרנט ובדרכים להשתמש במחשב בתבונה. פרויקט "מחשב לכל ילד" פועל במטרה לקדם את שוויון

כנסים בצפון להגברת לימודי המתמטיקה

רפרנט מתמטיקה מחוז צפון, ועדי אדלשטיין, מדריכה מחוזית למתמטיקה בחטיבה העליונה במחוז, מטרות ויעדים של המקצוע, תוך הלימה ליעדי הפיקוח על המתמטיקה במשרד החינוך. המטרות נבחנו תוך הדגשת הנתונים, הצרכים והתכניות שמבוצעות במחוז הצפון. ד"ר רותי רייז, המדריכה הארצית במתמטיקה בחטיבה העליונה, דיברה על עקרונות תכנית הלימודים החדשה של ארבע וחמש יחידות לבגרות. רותי סגל, מדריכה ארצית לתקשוב במתמטיקה לעל יסודיים, העבירה הרצאה בנושא 'טרנספורמציות במבט שש שנות'.

שני כנסים בתחום הוראת המתמטיקה נערכו לאחרונה למורים במחוז צפון. כנס אחד נועד למורי חטיבת הביניים והשני למורי החטיבה העליונה. בשני הכנסים הושם דגש על העלאת המוטיבציה ללימוד המקצוע, כשהמטרה היא להעלות את מספר התלמידים הלומדים את המקצוע ברמת ארבע וחמש יחידות לבגרות.

כ-150 מורים ורכזים של מקצוע המתמטיקה בחטיבות העליונות במגזר היהודי והערבי במחוז צפון, התכנסו באשכול הפיס בכרמיאל. בתחילת הכנס הציגו סלימאן סלאמה מפקח,

בגן יבנה; סדנת מנהיגות לפני מבצע עמוד ענן

אני והחברה, לאדוני באהבה, מרד הנעורים ומלך האריות, יצאו התלמידים למסע גילוי המנהיג האישי - זה שחבוי בכל אחד מהם. במסגרת הסדנה הופק בבית הספר סרטון בנושא מנהיגות, בהשתתפות נציגי התלמידים. הסרטון הוקרן בסיום המפגש.

מש לפני מבצע עמוד ענן, נערכה באורט נעמי שמר שבגן יבנה סדנת מנהיגות לתלמידי שכבת כיתות ח'. נושא הסדנה היה "חינוך למנהיגות בהשראת המנהיגים דוד בן גוריון ומנחם בגין", והוא נבחר בהתאמה לנושא השנתי שנקבע על ידי משרד החינוך. בחלקה הראשון של הסדנה, יצאו התלמידים למסע קולנועי בעקבות מנהיגותם של בן גוריון ובגין. התלמידים למדו להכיר את הילד דוד, שכבר בגיל 14 גרם לעיירה שלמה בפולין לדבר בעברית, ועד לרגע השיא בו הכריז על מדינת ישראל. את מנחם בגין למדו התלמידים להכיר לאורך ההחלטות האמיצות שלו, שהובילו לחתימת הסכם השלום ההיסטורי עם מצרים. בחלקו השני של המפגש חוו התלמידים התנסויות אישיות ובדקו אילו סגנונות מנהיגות הם יכולים לאמץ לעצמם בכדי להוביל את חבריהם להישגים גדולים בחלל הכיתה, במגרש המשחקים בבית הספר, בתנועת הנוער ואפילו בבית בחיק המשפחה. באמצעות קטעי סרטים תיעודיים ועלילתיים כגון:

מקום ראשון במיצ"ב בעברית בצפון בזכות כתיבת טיוטות ולימוד שכתוב

בית ספר ממ"ד חב"ד לבנות בנצרת עילית קיבל את הציון הגבוה ביותר במחוז צפון במבחני המיצ"ב של כיתות ח' בעברית. בבית הספר לומדות תלמידות מרקע הטרוגני הכולל גם עולים חדשים. לדברי מנהל בית הספר, דני לוי, "יש בבית הספר אהבה גדולה ללימוד השפה העברית". בסקר שנערך לאחרונה בקרב התלמידות עולה, כי 90% מהן אוהבות לקרוא ולמעלה מ-70% אוהבות לכתוב. אחוז גבוה מקרב התלמידות ציינו בסקר את חשיבות לימוד השפה עברית ואת הנאתן מהלימודים. התלמידות ציינו לשבח את ספריית בית הספר, המספקת להן בעקביות ספרים חדשים ומהנים. צוות המורים ציין, כי בית הספר מלמד את התלמידות לכתוב טיוטה לכל תשובה או סיכום. כמו כן עסקו המורים בכיתה בנושא השכתוב במשך מספר שיעורים.

יום עיון בנושא טכנולוגיה בחינוך

שימוש בטכנולוגיות מידע דיגיטליות לצרכי הוראה ולמידה
במערכת החינוך הפורמלית והבלתי-פורמלית

9 בדצמבר 2012

במכון דוידסון לחינוך מדעי, מכון ויצמן למדע, רחובות

יום העיון יעסוק באתגרים הרבים והמורכבים שהמהפכה הדיגיטלית מציבה בפני מערכות החינוך ושילובן הנכון במערכות החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי.

ביום העיון נדון בשאלות לגבי אופן המימוש של משימה חשובה זו בהיבטים פדגוגיים, טכנולוגיים ותוכניים.

דמי הרשמה 35 ₪

מספר מקומות מוגבל - לפרטים ולהרשמה:

<http://davidson.weizmann.ac.il/techedu>

■ ביקורים בדרום – שר החינוך ובכירים במערכת החינוך ביקרו במהלך מבצע עמוד ענן במערכת החינוך ביישובים שהיו תחת ירי הטילים, ביניהם, באר שבע, שדרות, קריית מלאכי ואשקלון. כיון שביישובים אלו לא התקיימו לימודים, התמקדו הביקורים בבדיקת מעטפת שעת חירום, כמו הלמידה מרחוק בדרום, וכן בהתארגנות הרשויות המקומיות בתחומים שונים, כמו פעילויות במקומות ממוגנים, או הוצאת התלמידים ליישובים שלא סבלו מאיום הטילים.

■ בצפון – לחימה בדרום חדר מצב בצפון – עם תחילת מבצע עמוד ענן נפתח חדר מצב במחוז צפון. חדר המצב היה אחראי על תרגול של כניסה למרחבים מוגנים במחוז, אותו התבקשו המנהלים לבצע עם תחילת המבצע. בנוסף תאם חדר המצב קליטה מהדרום של תלמידים במוסדות החינוך בצפון ואירוח על ידי מוסדות החינוך, בתי התלמידים ועוד. חדר המצב היה אחראי גם על תמיכה רגשית בתלמידי המחוז, על הכוונה וייעוץ,

הבריטי ב-1947, והקמת שתי מדינות יהודית וערבית. התלמידים ישחזרו את הליך ההצבעה בכיתות בשעתיים הראשונות, ירקדו עם היוודע התוצאות וילבשו את בגדי התקופה היא.

■ ביבנה – התלמידים יתרמו לחנוכיית החסד – תלמידי העיר יבנה יחלו בקרוב באיסוף קופסאות שימורים והבאתם לבתי הספר והגנים.

חנוכיית החסד ביבנה בחג חנוכה הקודם.

הקופסאות ישמשו בסיס לחנוכיית ענק, שתודלק בערב הנר השמיני של חנוכה על ידי ראש העיר. בסיום החג יחולקו הקופסאות לבתי הנזקקים בעיר. בשנה שעברה נאספו למעלה מ-7,000 קופסאות והשנה מקווים שהתלמידים ישברו את השיא של עצמם.

תיאום טיולים, למידה מרחוק ועוד.
■ באילת – נופשון למורי רשת אמי"ת – גם השנה מזמינה רשת אמי"ת 250 עובדי חינוך והוראה מצטיינים מכל בתי החינוך שלה לנופש באילת בחופשת החנוכה. הרשת מביעה בכך את הוקרתה לעובדים על מסירותם והשקעתם.

■ בשוהם – שחזור ההצבעה באומות המאוחדות – בבית הספר צוקים בשוהם משוחזרת הבוקר 29.11.12 – כ"ט בנובמבר, ההצבעה באומות המאוחדות על סיום המנדט

תלמידי בית הספר צוקים בהכנות לקראת כ"ט בנובמבר.

יוזמות חינוכיות

שבוע דמוקרטיה בבית חינוך נופי הבשור

בבית החינוך נופי הבשור שבחבל אשכול נערך לפני מבצע עמוד ענן שבוע דמוקרטיה. במהלך השבוע עסקה קהילת בית הספר במגוון פעילויות ערכיות-חברתיות, הקשורות לחברה בישראל. הפעילויות נערכו תוך כדי יום הלימודים, מבלי לפגוע בהתנהלות הרגילה של מערכת השעות. כך שולב הנושא במקצועות הלימוד, בשיעורי המחנך, בפעילות בספרייה ועוד. בשלב הראשון נערכו בחירות למועצת התלמידים, שהחלו בשיעור חברה. כל מחנך העלה שאלות כמו: "מה מפריע לי כתלמיד בביה"ס?", "מיהם האנשים עליהם אני סומך שיכולים לעזור לי לשנות את מה שמפריע לי?" ועוד. דרך הדיון בשאלות הללו, הגיעו התלמידים למסקנה כי רצונם ב"מישהו משלהם", שייצג אותם. בסוף השיעור נבחרו בכל כיתה שניים-שלושה תלמידים כמועמדים למועצת התלמידים. בהמשך התקיים יום בחירות בית ספרי, במהלכו נבחרו למועצת התלמידים ארבעה נציגים מכל שכבה. שבוע לאחר מכן התקיים "מפגש בוקר בית ספרי", בו הוצגו הנבחרים בפני כל תלמידי בית הספר. במהלך שבוע הדמוקרטיה ובשבוע שלאחריו, התקיימה בספרייה סדנה לתלמידי חטיבת הביניים, שעסקה בחוות החיות של ג'ורג' אורול. התלמידים עבדו בקבוצות סביב קטעים מהספר, שבהם יש התייחסות לנושא הדמוקרטיה. בשיעורים המקצועיים בתנ"ך, היסטוריה, אזרחות, ספרות ומחשבת ישראל, הכינו המורים שיעור בנושא "מנהיגות פורצת דרך", וכל מורה הקדיש שיעור אחד לעיסוק בנושא. בכיתות י"ב העבירו נציגי תנועות הנוער הפועלות בבית הספר שיעורי מחנך בנושא מעורבות חברתית, תרומה לחברה וביסוסה של מנהיגות צעירה. טקס הזיכרון ליצחק רבין היווה סיום לשבוע הדמוקרטיה. בכל הכיתות התקיימה שעת מחנך, שעסקה במושגים כמו רצח פוליטי, חייו של רבין, פועלו למען השלום ועוד.

מה יסם האילנות... חנוכה

חידון לילי מרגש
חניון "מחנה מצדה"

לארצות מצדה נארה - גישה הכביש 3199 דרך ארז האמה.

הזמנות ומידע:
08-6280404
08-9959333

www.parks.org.il